

Från: Bruun David [<mailto:david.bruun@lansstyrelsen.se>]

Skickat: den 3 juni 2015 16:16

Till: Larsson, Robert; asofia.karlsson@telia.com

Kopia: Marcusson, Eleonore; O-DL-Ext-Älgförvaltningsgrupper; O-DL-Ext-Viltförvaltningsdelegationen; Karlsson Robert; Gjers Ingela; Berggren Jonsson Ann-Britt; Bergstedt Anita; Burman Barbro; Swedberg Sven; Holmberg Jörel; karl-johan.brindbergs@jagareforbundet.se; ronny.fihn@skogsstyrelsen.se; Grönberg Nelly; Mia Bisther; Thordarson Maria

Ämne: Svar på skrivelse från LRF

Hej!

Jag översänder härmed ett svar på Er skrivelse. Ursäkta dröjsmålet.

Med vänlig hälsning

David Bruun
Viltamordnare
Naturavdelningen
Länsstyrelsen Västra Götalands län
462 82 Vänersborg

010 – 22 45 462

natur.vastragotaland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Angående skrivelse från LRF

Inom det rådande älgförvaltningssystemet finns instanserna Länsstyrelsen med dess viltförvaltningsdelegation, Älgförvaltningsgrupperna samt älgskötselområdena. Viltförvaltningsdelegationens (VFD) och älgförvaltningsgruppernas (ÄFG) sammansättning är tydligt reglerade i lagstiftningen. Hur ett älgskötselområde (ÄSO) ska vara sammansatt är ej reglerat genom lag eller föreskrifter. Det enda som finns skrivet om älgskötselområdenas sammansättning är en text i en tidigare proposition där det framgår att ett älgskötselområde är en frivillig sammanslutning av jägare. Det finns inget skrivet om vad stadgarna för ett älgskötselområde ska innehålla.

Länsstyrelsen anser att alla de intressen som berörs av vilt ska erbjudas möjlighet att påverka viltförekomsten. Vidare anser Länsstyrelsen att styrelsen för ett ÄSO i bästa fall bör bestå av företrädare från både marägarintresset och jägarintresset. Detta på grund av att det är mellan dessa intressen som konflikter oftast uppstår och att viltskadorna har potential att bli mycket

kännbara ekonomiskt t.ex. för en enskild skogsbrukare. Länsstyrelsen har ingen möjlighet att påverka styrelsens sammansättning i ett ÄSO. Länsstyrelsen uppmanar dock även icke jagade markägare att aktivt engagera sig i viltförvaltningen genom att delta i samråd och ställa krav på de jägare som arrenderar jakträtten.

ÄSO ska enligt föreskrifterna hålla årliga protokollförda samråd med ingående markägare. Vid dessa samråd bör det uppstå en, såsom Länsstyrelsen tolkar det, demokratisk process på lokalplanet mellan ingående intressen för att klargöra hur älgstammen ska förvaltas och hur målen för sammansättning och antal älgar per ytenhet ska utformas för att ge en väl sammansatt älgstam i balans med betesresurserna. Dessa data och mål sammanställs till sist i älgskötselplanen (ÄSP). Därefter samråder ÄSO med ÄFG för att klargöra huruvida älgskötselplanen stämmer överens med älgförvaltningsgruppens älgförvaltningsplan (ÄFP) och mot länsmålsättningen för älg. Är skötselplanen godtagbar tillstyrker älgförvaltningsgruppen planen. Efter att älgförvaltningsgruppen har tillstyrkt en älgskötselplan sänds planen in till Länsstyrelsen för slutgiltigt fastställande.

Fastställandeprocessen ser olika ut i olika län. Handläggare vid ett flertal länsstyrelser nöjer sig med att kontrollera om planerna är signerade av ÄFG, därefter fastställs planen genom beslut, orsaken till detta förenklade arbetssätt är oftast tidsbrist. Länsstyrelsen i Västra Götalands län granskar dock logiken i skötselplanerna så att de mål som har ställts upp faktiskt uppnås genom den avskjutning som har valts. Tidigare år har en betydande andel av skötselplanerna återremitterats eftersom siffrorna på t.ex. föreslagen avskjutning inte har lett till målluppfyllelse vad gäller stammens storlek och sammansättning. Länsstyrelsen reagerar när planerna innehåller logiska motsättningar. En sådan motsättning kan vara att planen anger att skadeläget i skog är för svårt och att åtgärden är att höja älgstammen. Detta är dock sällsynt förekommande och därför sällan ett problem. Hur stor älgstammen ska vara för att ge en viss skadenivå är i princip omöjligt att förutspå. ÄFG eller Länsstyrelsen kan egentligen bara ingripa om utgångsläget är felbedömt vad gäller viltskadeläget, om detta är tydligt på lokalplanet, och föreslå en sänkning av stammen om skadorna är för stora. Hur stor sänkning av stammen som behövs kan dock inte sägas på förhand.

Skötselplanerna har historiskt sett innehållit relativt lite indata, ofta bara data från älgobsen och avskjutningen. Dagens älgförvaltning innehåller allt mer data som underlag vilket är mycket positivt. Älgobs, spillningsinventering, rovdjursförekomst, viltolyckor, ÄBIN, foderprognoser är några indata som idag är vanliga i skötselplanerna. Länsstyrelsen förnyade den mall som användes för älgskötselplanerna våren 2014. Den nya mallen innehåller en beräkningsmodell som räknar ut hur älgstammen utvecklas över åren beroende på inmatade data. Utformandet av skötselplaner har i och med det allt mer omfattande inventeringsunderlaget nått en ny fas. Det är viktigt att alla ingående intressen och aktörer lär sig tolka data och sätta detta i sitt sammanhang. Därefter kan korrekta slutsatser dras.

Länsstyrelsen anser inte att förvaltningen av älg ska bygga på detaljstyre från myndigheten utan på välutbildade lokala aktörer som handlar i både markägar- och jägarsidans intresse. Älgskötselområdenas styrelser måste själva hitta en balans mellan de olika intressena samt få tid att vänja sig vid den nya skötselplanmallen med tillhörande indata och beräkningsmodell.

Länsstyrelsen arbetar för att skapa förståelse på gräsrotsnivå för hur väl älgstammen är balanserad mot foderresurserna i länet. I detta arbete behövs hjälp från älgförvaltningsgrupperna, skogsstyrelsen och intresseorganisationerna. Länsstyrelsen deltar aktivt med att informera vid de samråd myndigheten bjuds in till och informerar om såväl inventeringsformerna som länets målsättning för älg och hur dagens data förhåller sig till den.

När utvecklingen har nått så långt att alla intressen kan tolka data och kan bilda sig en korrekt uppfattning av sambandet mellan tillgängligt älgbete, viltskadeläget och älgstammens storlek och sammansättning kommer målen automatiskt att sättas på korrekt nivå. Detta eftersom jägarintresset vill ha friska älgar och markägarintresset rimliga skador. Med anledning av att ett älgskötselområde är en bräcklig konstellation med varierande sammansättning som riskerar att splittras bedömer Länsstyrelsen att arbetet med att förmedla information är en mer långsiktigt hållbar lösning jämfört med att ingripa och detaljstyra älgförvaltningen uppifrån. Länsstyrelsens bedömer att detta sätt att hantera frågan är det bästa för att inte skapa motsättningar mellan myndigheten och jägare/markägare genom att för tidigt ingripa i förvaltningen. Eftersom den reglerande faktorn ligger hos jägarintresset måste i synnerhet förståelsen skapas där för att uppnå en väl balanserad reglering.

Länsstyrelsen höll en utbildningsdag för Älgförvaltningsgrupperna och till viss del viltförvaltningsdelegationen, den 9 april i år. Utbildningsdagen utformades av Länsstyrelsen och hade ett antal mål. Ett mål var att förmedla hur länsmålsättningen ser ut och hur de data som går att följa förhåller sig mot de i länsmålsättningen angivna målen. Diagram över detta fästes på väggarna för att skapa diskussion. Ett annat mål var att förklara vilka indata som finns till älgskötselplanerna och vad Länsstyrelsen förväntar sig av en av ÄFG undertecknad skötselplan. Länsstyrelsen klargjorde vid utbildningstillfället att planerna måste vara logiska och att ÄFG måste matcha planerna mot älgförvaltningsplanerna och länsmålsättningen för att Länsstyrelsen ska kunna fastställa planerna.

En älgförvaltningsplan ska vara treårig och revideras i de fall nyinkommet inventeringsmaterial, av hög statistisk kvalitet, pekar på avgörande skillnader jämfört med det dataunderlag som användes när planen upprättades. Älgförvaltningen ska vara adaptiv men mellanårsvariationer bör inte i alla lägen innebära en reviderad plan. Hade detta varit ambitionen i den nya älgförvaltningen hade planen varit ettårig. Länsstyrelsen anser att det faktum att planen är treårig visar att en rät linje ska hållas under treårsperioden för att sedan utvärderas. En annan viktig anledning till att förlägga arbetet med förvaltningsplaner till hösten är att Länsstyrelsen måste påbörja arbetet med områdesregistreringar redan i februari för att hinna med till kommande älgjakt. Länsstyrelsen måste vid denna tid på året luta sig mot det som står skrivet i planerna angående arealgräns för licensområden. Länsstyrelsen har inte möjlighet att invänta en plan som kommer i maj/juni. För att tillvarata de data som måste ingå i en älgförvaltningsplan (Bl.a. Äbin och Foderprognoser som tillgängliggörs sent på våren), anser Länsstyrelsen att hösten är en lämplig tidpunkt för att utarbeta och fastställa förvaltningsplaner. Därvid finns en färsk älgförvaltningsplan för kommande vår att tillgå. En positiv bieffekt är att arbetsbelastningen för såväl älgförvaltningsgrupper och Länsstyrelsen minskar dramatiskt då alla typer av planer inte behöver tas fram under sommaren inför jakten. Eftersom älgförvaltningssystemet är såpass nytt håller ännu inte älgförvaltningsplanerna och

älgskötselplanerna sådan kvalitet att de kan fastställas med vändande post vilket skulle behövas för att göra den arbetsplanering som LRF förespråkar fungerande.

Det är viktigt att en god årsrytm infinner sig och att arbetsbelastningen för alla parter blir hanterbar och utjämnas över året i de fall detta är möjligt. Detta är viktigt för att upprätthålla en god långsiktighet i arbetet och undvika att ledamöter i älgförvaltningsgrupperna byts ut i för hög grad på grund av för hög belastning. Länsstyrelsen har som nämnt avsatt medel och tid till att utbilda grupperna och stötta dessa vid samråd. Därför vore det olyckligt om den uppbyggda kompetensen försvinner. Länsstyrelsen kommer även mellan åren att försöka jämna ut arbetet med förnyelse av älgskötselplaner. Länet hyser över 130 ÄSO och det är därför fördelaktigast ur arbetsbelastningssynpunkt om, i grundläget, en tredjedel av dessa treåriga planer kunde förnyas årligen.

David Bruun
Viltsamordnare